

Obsah

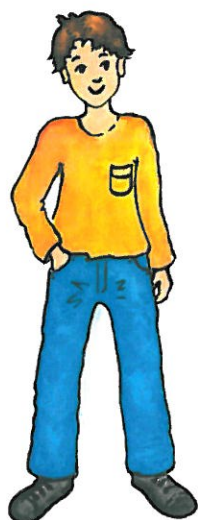
I. OPAKOVÁNÍ UČIVA NIŽŠÍCH ROČNÍKŮ	5
II. NAUKA O SLOVĚ	13
III. TVAROSLOVÍ	21
Přehled slovních druhů	21
Podstatná jména	23
Podstatná jména rodu mužského	24
Podstatná jména rodu ženského	30
Podstatná jména rodu středního	34
Přídavná jména	38
Skloňování přídavných jmen	41
IV. SKLADBA	47
Věta, základní skladební dvojice	47
Shoda přísudku s podmětem	49
Věta jednoduchá a souvětí	57
V. PŘEHLED UČIVA ČESKÉHO JAZYKA	61

Poznámka:

Slohovému výcviku bude sloužit pracovní sešit k této učebnici.

I.

OPAKOVÁNÍ UČIVA NIŽŠÍCH ROČNÍKŮ

Učení může být radost, hra, úspěch.

Ahoj!

Jmenuji se Jirka. Taky se vám zdá český jazyk někdy těžký? Pojďte, společně to zvládneme!

1. Určitě znáte české město s nejkratším názvem. Je to ____ . Stejně krátký název má obec Eš. Naopak nejdelší název mají Mikulášovice, Jindřichovice a Hejtmánkovice. Kdybychom chtěli znát obce nebo jejich části, které jsou pojmenovány podle jídla, mohli bychom navštívit třeba Baštín, Nedožery, Hladovku, Lačnov, Nesvačily, také Vepřovou, Hovězí, Telecí, Brambory, Uzenice, Paštiky nebo Držkovou.

(podle J. Veise)

- a) Určete počty slabik názvů nejkratšího a nejdelšího města.
- b) Seřadte názvy měst a obcí podle abecedy.

2. Prstem po Praze

Na Smíchově jsem se smál,
ve Strašnicích jsem se bál,
v Kobylisích jsem jel na kobyly,
řehtala se na mě roztomile,

Hrdlořezům jsem se vyhnul zdaleka,
 vždyť tam klidně zamordují člověka,
 Malá Strana byla malá,
 šel jsem v podřepu,
 v Řeporyjích jsem byl pro řepu.
 Ve Vysočanech jsem koukal na svět z vysoka,
 ve Vokovicích mi padla saze do voka,
 v Hostivaři vařili mi dobroty,
 aby mi co nejvíc kápli do noty,
 v Motole jsem potkal motolici,
 když se motolila po ulici,
 na Letné jsem vzletěl s odvahou,
 abych zblízka viděl slunce nad Prahou,
 v Střešovicích jsem si dřepł na střechu,
 abych viděl každou neplechu,
 v Kyjích na mě vzali kyje,
 ale to je dlouhá historie.
 Bylo toho na mě moc – a tím končím, dobrou noc.

(podle J. Žáčka)

- a) Vypište názvy částí Prahy a seřadte je podle abecedy.
 - b) Vyberte si řádek – verš, který se vám nejvíce líbí, a určete v něm souhlásky a samohlásky.
 - c) Vypište pět slov s tvrdými slabikami, pět slov s měkkými a slabiky barevně podtrhněte.
 - d) Najdete nespisovné slovo?
3. Doplňte malá nebo velká písmena v následující větě.

Naše _epublika sousedí na _ihu s _akouskem, na _ápadě s _ěmeckem,
 na _everu s _olskem a na _ýchodě se _lovenskem.

4. Doplňte malá nebo velká písmena.

- a) _otůček, _strava, _řžina, _umava, _řehrada, _esnička, _řivoklát, _eskydy, _opec, _ardubice, _ihlava, _lomouc.
- b) _otok _eselka, _ybník _vět, _ora _laník, _ěsto _ísek, _ámek _luboká, _eka _izera, _es _áholec, _rad _arlštejn, _esnice _abice.
- c) _pěvák _etr _ovák, _pisovatel _arel _apek, _těně _ášeňka, _oused _etr _láha, _lon _ingo, _ousedčina _očka _icka, _vičený _es _eryk, _oupežnický _ynek _ipísek, _ojín _artin _ahelka, _enistka _artina _avrátílová.

5. Řekněte nebo napište, jak se nazývají obyvatelé měst, zemí a světadílů:

Moravy, Prahy, Hané, Slezska, Ostravy, Jihlavy, Anglie, Kanady, Ameriky, Austrálie, Evropy, Polska, Kuby, Číny a Japonska.

6. Sestavte z následujících obrázků a písmen názvy šesti měst.

ec

ové

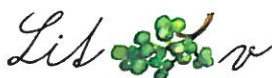
ice

Mi sko

vraby

Lit v

ovnik

7. a) V článku najdete a napište podstatné jméno, přídavné jméno a sloveso. U podstatného jména určete rod, číslo, pád a vzor, u slovesa určete osobu, číslo, čas, u přídavného jména určete jeho druh.

b) Při pozorném čtení najdete v každé větě jedno české nebo moravské město.

Města

Prokop a Vašek procestovali půlku letošních prázdnin po Čechách. Poznali tak centra i širší okolí několika měst. Na cestách uplatnili všechny vědomosti ze zeměpisu. Několikrát si přiznali, že za ně především vděčí novému třídnímu. Je to pan učitel Čihák. Proto asi první odeslaný pohled patřil jemu. Byla na něm krásná, vlastnoručně nakreslená staletá borovice.